

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2017/2018

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa zařízení	Dětský domov a Školní jídelna Litoměřice
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Radka Badinková
Telefon na ředitele	724 301 232
E-mail na ředitele	reditel@ddltm.cz

Jméno a příjmení metodika prevence	Mgr. Iveta Donovalová
Telefon	724 257 911
E-mail	zastupce@ddltm.cz

MPP vypracoval(a):	<i>Donovalová</i>	<i>Datum, podpis: 27.7.2017</i>
--------------------	-------------------	---------------------------------

	Datum	Podpis
Seznámení ředitele/ředitelky školy s MPP		
Seznámení pedagogického sboru školy s MPP		

Obsah

A. Zmapování situace pro stanovení cílů MPP

B. Cíle vyplývající ze zmapování situace

C. Strategie a metody dosahování cílů, formy realizace MPP

Práce vychovatelů a metodika prevence

Postup zařízení při výskytu a zneužívání návykových látek

Postup zařízení při řešení šikany

D. Závěr

E. Přílohy

A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE PRO STANOVENÍ CÍLŮ MPP

1. Popis současného stavu v zařízení

Dětský domov Litoměřice má kapacitu 24 dětí. V současné době je zde umístěno 22 dětí.

Aktuální věkové rozpětí dětí je 4 – 18 let. Jedna plnoletá slečna je zde na dobrovolném pobytu. Hlavním cílem domova je dětem zajistit podmínky nezbytné pro jejich zdravý tělesný, duševní, mravní a sociální rozvoj a tak, aby byly plně připraveny žít ve společnosti vlastním životem a byly vychovávány v duchu míru, důstojnosti, snášenlivosti, svobody, rovnosti, solidarity, úcty a sebeúcty.

V Dětském domově se potýkáme převážně s těmito oblastmi rizikového chování: drzé nevhodné chování, časté vulgarismy, vulgarismy v romském jazyce, lhaní, podvody, vandalismus, kouření a v ojedinělých případech marihuana a požití alkoholu. V rámci prevence se mimo těchto projevů také zabýváme i problémy jako jsou: agresivita, šikana, záškoláctví, rasismus, užívání návykových látek, životní styl a kvalitní stravovací návyky.

Během roku spolupracujeme se školními zařízeními, zájmovými útvary, místními lékaři, PPP, SPC, policií ČR a kurátory pro mládež. Spolupráce je pro nás přínosem. Nadále probíhá spolupráce s DDÚ Liberec a s psychologem z nadace SND. Začala spolupráce s SVP v Ústí nad Labem.

Nově byl zaveden zájmový kroužek Preventivní aktivity, který vedla vedoucí vychovatelka.

2. Hodnocení situace v oblasti rizikového chování ve škole

Tento školní rok byl poměrně klidný, ojediněle se řešilo nevhodné a drzé chování slečen v pubertálním věku. Řešeno individuálně a domluvou. Závažnější problémy řešeny s DDÚ Liberec a s dětskou psychiatrickou. Konkrétně šlo o:

- Nevhodné, drzé, agresivní chování na děti a učitele, časté vulgarismy, vulgarismy v romském jazyce, nabádání slabších dětí k nevhodnému chování atd. Řešeno zpočátku pravidelní docházkou k dětské psychiatrice, opakovanými pobyty v DPN Opařany a poté přesun do VÚ a DDS Místo u Chomutova.
- Projevy šikany v třídním kolektivu – řešeno s individuálními pohovory s chlapcem, dále s tř. učitelem, metodikem prevence, policií, posléze navázána spolupráce se SVP v Ústí nad Labem – psychologická šetření a terapie

4. Hodnocení MPP minulého školního roku

Prevenici rizikového chování jsme zaměřovali na tyto oblasti:

- lhaní
- nevhodné, drzé, vulgární a agresivní chování
- nadávky v romském jazyce
- záškoláctví
- útěky (dlouhodobý útěk jedné dívky)
- šikana (řešenove škole chlapce)
- kouření
- marihuana

Všechny tyto oblasti byly probírány v rámci složek výchovy v týdenních plánech vychovatelů, upravené dle věku dětí a jejich individuálních zvláštností. Také probírány na zájmovém kroužku Preventivní aktivity.

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE

1. KONKRÉTNÍ CÍLE:

Vést děti a mládež k dodržování stanovených pravidel

- seznámit děti s obsahem vnitřního řádu DD
- pomocí testů zjistit, jak děti vnímají a chápou vnitřní řád DD
- vést pravidelné sezení s dětmi, vychovateli, ved. vychovatelkou a ředitelkou
- důsledně kontrolovat včasný návrat ze samostatných vycházek
- přiměřeně k věku a individuálním schopnostem objasnit a neustále opakovat režim dne DD
- objasnit pointu samosprávy dětí
- více zapojit starší děti k učení prevence rizikového chování mladší děti

Vést k ochraně zdraví a ke zdravému životnímu stylu

- znalost zásad 1. pomoci
- prevence proti marihuaně a jiných drog
- znalost škodlivost drog
- osobní a duševní hygiena
- rozvoj spolupráce s IZS
- pobyt na čerstvém vzduchu – využití zahrady DD, parky, dopravní hřiště, okolí..
- znalost správné životosprávy a jídelníčku

Vést k budování postojů k odmítání alkoholu a omamných psychotropních látek a jedů

- věnovat zvýšenou pozornost prevenci kouření, alkoholu, drog a jejich účinků na lidský organismus
- návštěva zařízení zaměřené na prevenci drog
- návštěva Krajské aditkologické ambulance

Vést k vzájemné pomoci a ohleduplnosti

- naučit děti správnému a slušnému chování k sobě samým i k ostatním, např. zdravotní
- zamezit vulgarismům mezi sebou a k dospělým
- vést k větší spolupráce mezi dětmi a seniory (návštěva zařízení pro seniory, mentálně postižené osoby, aj.)
- rozvoj vztahů a ohleduplnosti k mladším dětem
- zvýšit pojetí o problematice rasismu, jeho předcházení a zamezení vulgarismům v romském jazyce

Vést je k sociální a právní odpovědnosti za sebe a svá jednání

- globální společenské problémy (sledování Tv zpráv, čtení novin, internet)
- hledání sebe sama, náročné životní situace (umět komunikovat o své rodině)
- povzbuzovat zdravé sebevědomí a sebehodnocení
- právní řád, právní ochrana, trestní právo (návštěva soudu a úředníků)
- vést k finanční gramotnosti – umět vyplnit složenky, umět vyřídit potřebné sociální dávky, naučit hospodařit s měsíčním kapesným

Vést k postojům proti rasismu, antisemitismu a xenofobii

- podat dětem základní informace o těchto projevech, vysvětlit na příkladech (Tv zprávy, internet)
- zvýšit pojetí o problematice rasismu, jeho předcházení a zamezení vulgarismům v romském jazyce

Znát nebezpečí internetu a elektronické komunikace

- rizika web. stránky Facebook – vést k anonymitě, slušnému virtuálnímu vystupování
- projevy kyberšikany a formy kyberšikany
- pracovat na pravidlech v užívání internetu, které musí všichni dodržovat

Učit děti takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě

- být sám odpovědný za kvalitu a stupeň vzdělání pro svůj budoucí život
- vést k samostatnosti a k přípravě na dospělý život
- rozvoj finanční gramotnosti
- vést k přípravě na budoucí profese, rozvíjet pojem o možnosti zaměstnání
- umožnit bydlení ve startovacím bytě, podpora v samostatném bydlení

OBECNÉ, NESPECIFICKÉ CÍLE:

Vést ke smysluplnému trávení volného času

- výlety za poznáním do okolí
- víkendové pobyty
- sportovní, aktivity
- letní a zimní tábory, rekreace, soustředění
- účast na soutěžích, závodech a akcích pořádaných DD a mimo DD
- účast na kulturních a společenských akcích
- účast v zájmových kroužcích v DD a mimo DD
- využití sportovního hřiště a zahrady DD

2. VYMEZENÍ CÍLOVÝCH SKUPIN:

Prevence je zaměřena na všechny děti, v současné době na věkové rozmezí 3-18 let.

3. ROZDĚLENÍ CÍLŮ DLE CÍLOVÝCH SKUPIN:

MŠ a mladší školní věk:

- obměňovat hry a metody u problematických dětí
- vhodnými aktivitami předcházet výskytu rizikového chování
- potírat projevy začínající šikany, rasismu a agresivity mezi dětmi
- vést děti ke zdravému životnímu stylu bez kouření a jiných drog
- znalost, opakování a prohlubování bezpečnosti a pravidel spol. chování
- provádět besedy na téma hygiena a sexuální výchova

Starší školní věk

- zapojit starší děti k prevenci rizikového chování
- nadále hovořit o negativech návyk. látek, kouření aj.
- provádět besedy s odborníky na téma – návykové látky, sexuální výchova, pohl. nemoci apod.
- pokračovat ve spolupráci se zařízeními zabývající se rizikovým chováním

C. STRATEGIE A METODY DOSAHOVÁNÍ CÍLŮ, FORMY REALIZACE MPP

PRÁCE PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

1. Oblasti přímé práce pedagogů

Během roku se uskutečnil zájmový kroužek Preventivní aktivity, vedený vedoucí vychovatelkou. Přílohou MPP je plán zájmového kroužku na další šk. rok.

Pedagogičtí pracovníci se celoročně zaměřují na prevenci rizikového chování, konkrétně vyjmenováno v jednotlivých oblastech výchovy:

Zdravotní výchova

- děti znají základy první pomoci
- děti se učí pojmenovávat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užívání drog, zneužívání léků
- děti se učí rozeznat nebezpečí a popř. včas přivolat pomoc
- děti se učí dbát na dodržování správné stravy a tvořit zdravý jídelníček
- děti se učí chápat důležitost preventivních prohlídek a očkování
- děti se učí způsoby odmítání návykových látek
- učí se znát hodnotu svého zdraví a nevýhody špatného zdravotního stylu
- upozorňování na nebezpečí pohlavních chorob
- upozorňování na nebezpečí žloutenky

Rodinná výchova, výchova k manželství a rodičovství

- děti se seznamují s dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- učí se a procvičují praktické dovednosti připravující je na samostatný život
- děti se učí šetrnosti a hospodaření s finančními prostředky
- pro mládež jsou voleny besedy na téma Finanční gramotnost
- připravují se na založení vlastní rodiny, učí se pocitu zodpovědnosti
- učí se respektovat pravidla společného soužití, respektovat druhé
- děti jsou umísťovány v heterogenních skupinách, věkové smíšené skupiny významně přispívá k sociálnímu zrání dětí
- děti se učí k zodpovědnosti a ohleduplnosti k mladším sourozencům

Citová a mravní výchova, ochrana duševního vlastnictví

- děti se učí komunikaci se službami poskytující poradenskou činnost
- děti jsou vedeny k ohleduplnosti ke starším, slabším nebo nemocným lidem
- učíme děti vnímat lidi s jejich odlišnostmi (tělesnými, rasovými, kulturními apod.) jako přirozený stav
- dětem je věnován dostatek individuálního přístupu, kdy mají možnost svěřit se svými problémy, starostmi
- učí se formou interakčních her zvyšovat své sebevědomí, pocít sebeúcty, potlačovat agresivitu
- rozvíjet schopnost umět vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- seznamují se s činnostmi specializovaných služeb (linka důvěry, krizová centra apod.)
- účastní se charitativních akcí

- děti jsou vedeny k dodržování předem daných pravidel
- rozvíjíme cit pro povinnost a odpovědnost
- učíme děti správnému řešení problémů
- učíme děti umět si stanovit svůj cíl
- upozorňovat na nebezpečí nelegálně vyrobených DVD,CD a na nedovolené způsoby a praktiky, kdy dochází k porušování autorských práv
- děti se učí, jak vhodně využívat internet – co je přístupné a co ne

Pracovní výchova

- děti jsou vedeny k pravidelné pracovní činnosti (úklid pokojů, večerní služby, práce na zahradě)
- podporujeme u dětí kladný vztah k práci jako prostředku k zajištění standardní životní úrovně
- učíme děti pomáhat ostatním (spolupráce s kuchařkami, uklízečkou, údržbářem, apod.)
- učíme děti vážit si práce ostatních
- rozvoj vztahu k pěstitelství
- využití ovoce na zahradě DD
- děti se učí k činnosti a péči o užitkovou zahradu DD
- podpora při hledání brigád

Rozumová výchova, multikulturní výchova, environmentální výchova

- poskytnout dětem co nejvíce informací o rizikovém chování
- děti jsou vedeny k dodržování pravidel, daných vnitřním řádem. Dodržování pravidel je velmi účinnou prevencí rizikového chování, zejména nekázně, násilí a šikany.
- děti jsou vedeny k uvědomění si podstaty protiprávního jednání a právní odpovědnosti za případné protiprávní činy
- seznamují se ze zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- děti jsou motivovány k co nejlepším studijním výsledkům a k dokončení vzdělání
- jsou seznamovány se základními informacemi ohledně orientace v běžném životě, jsou připravovány na odchod z DD formou rozhovorů, besed a zapojení do různých projektů, zabývajících se touto tematikou
- rozvoj finanční gramotnosti
- děti jsou informovány o dění ve státě, mají možnost nad danými tématy diskutovat
- učí se respektovat a dodržovat zákony dané společností
- děti vedeme k tomu, že vždy je více možností při řešení konfliktů
- vedeme děti k aktivnímu přístupu k problému, k řešení problémů
- děti se učí, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dokázat využít
- děti jsou upozorňovány na rizikové používání Internetu, aktuálně Facebooku, vedeme k ochraně svých osobních údajů
- seznamovat děti s romskou kulturou
- vést děti k toleranci k odlišným národnostem

Estetická výchova

- rozvíjíme tvořivost a estetické cítění
- děti se zapojují do různých výtvarných a dramatických soutěží – motivovat k lepším výsledkům
- děti se učí relaxovat malováním
- pěstujeme u dětí vkus, učíme je rozlišovat oblečení pro různé příležitosti

- rozvíjíme představivost a fantazii dětí

Tělesná výchova

- vytváříme u dětí kladné vazby při kolektivním sportování
- vytváříme u dětí opatrnost a ohleduplnost při hře se slabšími dětmi
- využíváme sportovní aktivity pro pěstování kladných charakterových vlastností
- učíme děti fér jednání
- zajišťujeme pravidelné relaxační a ozdravné pobyty
- děti se zapojují do různých sportovních kroužků, účastní se soutěží
- zvyšujeme vytrvalost dětí, zvyšujeme fyzickou kondici dětí
- učíme děti prohrávat
- podporujeme zkušenosti, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- učíme děti znát pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny

Hudební výchova

- vedeme děti k relaxaci hudbou
- rozvíjíme mravní a estetické cítění (charitativní akce, spolupráce se seniory)
- zajišťujeme kulturní zážitky
- učíme děti umět vnímat hudbu
- děti se zapojují do různých hudebních soutěží
- posilujeme ke zvládnutí přirozené trémy

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- vedeme děti k dodržování režimu dne a správné životosprávy
- systematicky rozvíjíme dovednosti, které vedou k osvojení zdravého životního stylu a zdravotní prevence
- posilujeme sebedůvěru, samostatnost a sebejistotu formou interakčních her - děti se učí znát co je zdravé a co naopak negativní pro jejich život
- učíme děti odmítat projevy násilí a brutality
- učíme děti zvládat náročné duševní situace
- učíme je vyrovnat se s neúspěchem
- zvyšujeme jejich schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- zdůrazňujeme nebezpečí kriminality
- zdůrazňujeme nebezpečí drog

2. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy a institucemi

Během roku se zúčastňujeme besed, přednášek a školení týkající se prevence rizikového chování. V současné době pravidelně pracujeme s DDÚ Liberec a s psychologem z nadace SND (sponzor DD). Rizikové chování také řešíme ambulantně s místní psychiatrickou. Tento rok byla navázána spolupráce se SVP Ústí nad Labem.

POSTUP ZAŘÍZENÍ PŘI VÝSKYTU A ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

V případě, kdy prevence v dané oblasti bude neúčinná a děti se v DD nějakým způsobem dostanou ke zneužívání návykových látek či k dealerství, případně se dopustí jiných závažných rizikových projevů chování, bude přistoupeno k následným opatřením:

- individuální pohovor s konkrétním jedincem
- zabezpečení kontaktu na odborného specialistu, který bude nápomocen při řešení konkrétního případu
- v případě dealerství dětí oznámení věci Policii ČR
- u problémových jedinců budou vychovatelé postupovat dle Vnitřního řádu DD
- v závažných případech budeme úzce spolupracovat s Diagnostickým ústavem
- metodik prevence DD naváže ihned úzkou spolupráci s metodikem prevence PPP

S informacemi se bude zacházet velmi citlivě, a pokud to nebude nutné nebo v rozporu s Vnitřním řádem DD, nebudou se zveřejňovat.

POSTUP ZAŘÍZENÍ PŘI VÝSKYTU ŠIKANY

Důležité je zaměřit se na vzájemné vztahy mezi dětmi a včasné rozpoznat projevy šikany mezi nimi.

Šikana je „opakované ponižování nebo omezování jedince nebo skupiny jiným jedincem nebo skupinou prostřednictvím agrese či manipulace“, která se opírá právě o vnější znaky šikanování. Není radno ji podceňovat, protože její následky nejsou patrné nejen v rovině fyzické, ale zejména psychické. O to smutnější je skutečnost, že se jedná o velmi rozšířený problém, který se vyskytuje prakticky ve všech školách nebo školských zařízeních. Na straně agresorů zde obvykle stojí děti velmi egoistické, kterým dělá radost, pokud vidí utrpení druhého člověka. Oběti se častěji stávají děti, které se nějak odlišují od průměru.

Charakteristický vnější rys šikany je dále:

- záměrnost jednání a nepoměr sil mezi agresorem a obětí (zpravidla vlastní fyzická síla, početní převaha agresorů; psychická převaha nad méně odolným jedincem)

Důležité je rozpoznat problém co nejdříve a je tedy úkolem vychovatelů, aby věděli o možných projevech šikany.

- Nápadné je, pokud dítě nehovoří o žádných kamarádech ze školy, s kamarády nechodí ven a většinu času se zdržuje v domově.
- Často je na dětech pozorovatelný strach a úzkost, zejména v době, kdy mají jít do školy. Dítě odkládá odchod z domova, do školy se snaží dostat co nejkratší cestou.
- Vidět můžeme i různé psychosomatické příznaky. Dítě nemá chuť k jídlu, často jej bolí hlava, má výkyvy nálad a častou nevolnost. Taktéž je podezřelé neklidné spaní provázené děsivými sny.
- Může se stát, že přestože dítě chodí do školy se svačinou, hladoví. Stejně tak je možné, že dítě vás žádá o peníze, aniž by uvedlo důvěryhodný důvod.
- Dítě může být apatické, nesoustředěné, bez zájmu o učení. Často odmítá sdělit, co jej trápí.

Krizový plán pro řešení šikanování

1. Řešení šikany v počátečním stádiu

Jsou to situace, které DD zvládne řešit vlastními silami. Mezi ně patří, a v našem DD se vyskytují zejména:

- hádky mezi dětmi
- drobné fyzické (postrkování) a psychické (nadávky, pomluvy) napadání
- vyloučení dítěte z kolektivu

Nastalou situaci řešíme těmito metodami:

- rozhovor s obětí (popř. oběťmi), agresorem (popř. agresory) a svědky o vzniklé situaci (co se stalo), nekonfrontovat je mezi sebou
- dopátrání se důvodu vzniku nastalé nežádoucí situace (proč se to stalo)
- zajištění ochrany oběti
- omluva agresora oběti

2. Řešení šikany v pokročilém stádiu

Jsou to situace, které DD již nezvládne řešit vlastními silami a potřebuje pomoc odborných pracovníků zvenčí. Náš DD se zatím s projevy šikany v pokročilém stádiu neseťkal. Mezi projevy šikany v pokročilém stádiu patří:

- výbuch skupinového násilí vůči oběti
- kyberšikana
- hrubé fyzické (bití, loupež, sexuální násilí) a psychické napadání (vyhrožování, zesměšňování)

Nastalou situaci řešíme těmito metodami:

- bezprostřední záchrana oběti (ošetření, uklidnění)
- zajištění agresora a svědků
- domluvení se s ostatními pedagogickými pracovníky na postupu řešení
- při velmi závažných prohřešcích ihned informovat policii
- poskytnout oběti služby pracovníka prevence

D. ZÁVĚR

S celým Minimálním preventivním programem budou pedagogičtí pracovníci DD seznámeni na metodické poradě (září 2017). Jednotlivé části programu budou čtvrtletně kontrolovány metodikem a popřípadě vedena dokumentace o aktualizaci.

V případě zjištění či podezření na zneužití návykových látek dětmi v DD budou vychovatelé postupovat dle řádu a MPP.

Pravidelně bude vedena evidence o všech činnostech týkající se prevence rizikového chování. Konkrétní naplánované činnosti jsou vypsány v ročním plánu práce DD. Koncem školního roku bude vypracovaná dokumentace Hodnocení minimálně preventivního programu.

Platné legislativní dokumenty:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- <http://www.prevence-info.cz/legislativa/vyhlaska-c-4582005-sb-kterou-se-upravuji-podrobnosti-o-organizaci-vychovne-vzdelavaci-pe>
- <http://www.prevence-info.cz/legislativa/novela-vyhlasky-732005-sb-o-vzdelavani-deti-zaku-studentu-se-specialnimi-vzdelavacimi-po>
- <http://www.prevence-info.cz/legislativa/novela-vyhlasky-722005-sb-o-poskytovani-poradenskyh-sluzeb-ve-skolach-skolskych-poraden>

- [Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR](#)
- <http://www.prevence-info.cz/legislativa/zakon-o-socialne-pravni-ochrane-deti>
- <http://www.prevence-info.cz/>
- Metodický pokyn MŠMT k šikanování ve školách

Vypracovala: Donovalová
V Litoměřicích dne 27.7.2017

PŘÍLOHY:

1. Rizikové chování dětí a jeho právní dopady – téma tabák a alkohol ve škole
2. Rizikové chování dětí a jeho právní dopady – téma šikana a kyberšikana
3. Netolismus
4. Rizikové chování ve školním prostředí
5. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
6. Metodická doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
7. Plán zájmového kroužku Preventivní aktivity na šk. rok 2017/2018